

የኢትዮጵያ ኮሙኒኬሽን ባለሥልጣን

ETHIOPIAN
COMMUNICATIONS AUTHORITY

የቴሌኮሙኒኬሽን ህጋዊ ታሪፍ መመሪያ

ቁጥር 797/2013

ሐምሌ 2013 ዓ.ም

አዲስ አበባ

የቴሌኮሙኒኬሽን ህጋዊ ታሪፍ መመሪያ

ባለስልጣኑ የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ታሪፍ ህጋዊነትን ለመገምገም፣ ታሪፍ ለመጣል ወይም ታሪፎችን ለመክለስ ተግባር ላይ የሚያውላቸው ህጎች እና የአሰራር ስርዓቶች ላይ ግልጽነትን መፍጠር በማስፈለጉ፡

የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተሮች ታሪፍ ሲቀይሩ ወይም አዲስ ታሪፍ ሲያስቀምጡ ባለሥልጣኑን የሚሳወቁበት ስርዓቶች ላይ ግልጽነት መፍጠር በማስፈለጉ፡

የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተሮች ለሚሰጡት አገልግሎት ህጋዊ ያልሆኑ ታሪፎችን እንዳይጠይቁ መከላከል አስፈላጊ በመሆኑ፤

ባለስልጣኑ በኮሙኒኬሽን አገልግሎት አዋጅ ቁጥር 1148/2011 አንቀጽ 6(2)፣ 6(6)፣ 45(5) እና 46(1) መሰረት ይህን መመሪያ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ “የቴሌኮሙኒኬሽን ህጋዊ ታሪፍ መመሪያ ቁጥር 797/2013” ተብሎ ሲጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ መመሪያ ውስጥ፤

- 1) “ገባሪ መሠረተ ልማት” ማለት አንቴናዎች፣ ሰዊቶችን፣ ሰርቨሮችን፣ የመረጃ ቋቶችን፣ የማክፋፈያ ወይም የሬዲዮ መዳረሻ ኖድ እና የማስተላለፊያ መሣሪያዎችን ጨምሮ በገባሪ የቴሌኮሙኒኬሽን ኔትዎርክ ንብርብር ላይ ያሉ ክፍሎች ወይም አካላት ናቸው፤
- 2) “ባለሥልጣን” ማለት በኮሙኒኬሽን አገልግሎት አዋጅ ቁጥር 1148/2011 መሠረት የተቋቋመው የኢትዮጵያ ኮሙኒኬሽን ባለሥልጣን ነው፤
- 3) “ኮሎኬሽን” ማለት አንድ የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ለአገልግሎት አቅርቦት የሚጠቀምባቸውን የኔትዎርክ መሳሪያዎች ወይም ሥርዓቶች የሌላኛው የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር የኔትዎርክ መሳሪያዎች ወይም ሥርዓቶች የተገጠሙበት ስፍራ ላይ በሁለቱ መካከል በሚደረሰው ስምምነት መሠረት ቴክኒካዊ አግባብነት ባለው ቦታ በአንድ ላይ ማስቀመጥ ነው።

- 4) “ቁጥጥር የሚደረግበት ታሪፍ” ማለት በባለስልጣኑ አግባብነት ባለው ገበያ ውስጥ ጉልህ የገበያ ድርሻ አለው ተብሎ የተወሰነ የቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተር ለሚሰጠው አገልግሎት ወይም ጥቅል አገልግሎት የሚጥለው ታሪፍ ነው።
- 5) “ቁጥጥር የሚደረግበት የችርቻሮ ታሪፍ” ማለት አግባብነት ባለው የችርቻሮ ገበያ ውስጥ ጉልህ የገበያ ድርሻ አለው ተብሎ የተወሰነ የቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተር ለሚሰጠው የችርቻሮ አገልግሎት የሚጥለው ታሪፍ ነው።
- 6) “ ቁጥጥር የሚደረግበት የጅምላ ታሪፍ” ማለት አግባብነት ባለው የጅምላ ገበያ ውስጥ ጉልህ የገበያ ድርሻ አለው ተብሎ የተወሰነ የቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተር ለሚሰጠው የጅምላ አገልግሎት የሚጥለው ታሪፍ ነው።
- 7) “የታችኛው ክዋና” ማለት የችርቻሮ አገልግሎት የሚሰጥ እና ተዋራዳዊ በሆነ መልኩ የተደራጀ ኦፕሬተር የንግድ ስራ ሲሆን የችርቻሮ ንግድ አቅርቦቱን ሲያከናውን በህግ የተለየ እና ራሱን የቻለ ሌላ ተቋም ስራውን በሚሰራበት መልክ ነው።
- 8) “የታችኛ የችርቻሮ ዋጋ” ማለት የታችኛ ክዋኔ ወጪ ማለት ነው።
- 9) “መሠረተ ልማት መጋራት” ማለት በተዋዋዮቹ መካከል የሚደረገው ስምምነት እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የመሰረተ ልማት እና የኮሎኬሽን አቅራቢ ከመሰረተ ልማት እና ኮሎኬሽን ፈላጊ ጋር ቋሚ እና ገባሪ መሠረተ ልማቶችን የሚጋሩበት የተለያየ አሰራር ሲሆን የኔትወርክ ክፍሎችን፣ ሥርዓቶችን፣ መሣሪያዎችን፣ አገልግሎቶችን፣ ቅጥር ግቢዎችን ወይም የመጠቀም መብቶችን ጨምሮ ሌሎችንም ያካትታል።
- 10) “የህዳግ ጥበት” አግባብነት ባለው የችርቻሮ ገበያ ውስጥ ጉልህ የገበያ ድርሻ ያለው የቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተር የችርቻሮ ንግድ ውስጥ ላሉ ሌሎች ተወዳዳሪ የቴሌኮም ኦፕሬተሮች የጅምላ ሽያጭ በማከናወን የችርቻሮ ዋጋን እና የጅምላን ዋጋ ሲወስን እና ባስቀመጠው የጅምላ እና የችርቻሮ ዋጋ መካከል ያለው የዋጋ ልዩነት በችርቻሮ ንግድ ውስጥ ያለ የተሻለ አፈጻጸም እና ውጤታማ የሆነ ተወዳዳሪ አገልግሎት እየሰጠ ውድድር ውስጥ መቆየት የማያስችለው ሁኔታ ሲከሰት የሚፈጠር ነው።
- 11) “ማሳወቂያ ሰጪ” ማለት ቁጥጥር የሚደረግበትን ታሪፍን ለመቀየር ወይም አዲስ ታሪፍ ለመተግበር ፍቃድ ለማግኘት ለባለሥልጣኑ የፅሁፍ ማሳወቂያ የሚያቀርብ የቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተር ነው።
- 12) ቋሚ መሠረተ ልማት” ማለት የገባሪ ቴሌኮሚኒኬሽን ኔትወርክ መሠረተ ልማት ንብርብር አካል ያልሆነ መሠረተ ልማት ሲሆን የሥራ ቦታዎችን፣ ሕንጻዎችን፣ መጠለያዎችን፣ ማማዎችን፣ ረገጃቸውን ቋሚዎችን፣ ምሶሶዎችን፣ መለስተኛ ጉድጓዶችን፣ ጠባብ ቦቶችን፣ የኤሌክትሪክ ኃይል አቅርቦት እና የአየር ማቀዝቀዣን ጨምሮ ሌሎችንም የሚያካትት መሰረተ ልማት ነው።

- 13) “ከገበያ ማስወጫ ዋጋ” ማለት ጉልህ የገበያ ድርሻ ያለው የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ተፎካካሪ ወይም ተፎካካሪ ሲሆን የሚችልን የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ሆን ብሎ ለመጣል ወይም መጣል የሚችልበትን ሁኔታ በማሰብ ለአጭር ጊዜ ኪሳራ ውስጥ መግባት ወይም የሚያገኘውን ትርፍን መተው ነው።
- 14) “የችርቻሮ አገልግሎት” ማለት ለመጨረሻ ተጠቃሚው ወይም ለደንበኛ የሚሰጥ አገልግሎት ሲሆን ለቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር የሚሰጥ አገልግሎትን አያካትትም።
- 15) “ጉልህ የገበያ ድርሻ” ማለት ማለት ለኮሙኒኬሽን አገልግሎት አስፈላጊ የሆኑ መገልገያዎችን ወይም በገበያ ውስጥ ያለውን ድርሻ አቅም በመጠቀም በኮሙኒኬሽን አገልግሎት ዋጋ ወይም አቅርቦት ላይ ከፍተኛ ተጽዕኖ የማሳረፍ ችሎታ ነው።
- 16) “ጉልህ ድርሻ ያለው ኦፕሬተር” ማለት አግባብነት ባለው ገበያ ውስጥ ጉልዕ የገበያ ድርሻ እንዳለው የተወሰነ የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ሲሆን ለብቻው ወይም ከሌሎች አካላት ጋር በጥምረት በመሆን የሚፈጥረው ሲሆን ይችላል። ይህም የገበያ የበላይነትን የሚሰጠው ሲሆን የኢኮኖሚ ጥንካሬው በሚታይ መልኩ ከተወዳዳሪዎች፣ ደንበኞች እንዲሁም የመጨረሻ ተጠቃሚዎች ነጻ በሆነ መልኩ እንዲንቀሳቀስ የሚያስችል አቅም ይሰጠዋል።
- 17) “በተዋረደ የተቀናጀ ኦፕሬተር” ማለት የችርቻሮ እና የጅምላ አገልግሎቶችን የሚያቀርብ የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ነው።
- 18) “የጅምላ አገልግሎት” ማለት ለሌላ የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር የሚሰጥ የቴሌኮሙኒኬሽን፣ የኮሎኬሽን ወይም የመሠረተ ልማት መጋራት አገልግሎት ነው።
- 19) “የስራ ቀናት” ማለት ስራ የሚሰራባቸው ቀናት ብቻ ሲሆኑ ቅዳሜ፣ እሁድ እና ማናቸውንም በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የሕዝብ የበዓላት ቀን የተባለ ነው።

3. ዓላማ

የዚህ መመሪያ ዓላማዎች፡

- 1) በአዋጁ አንቀጽ 45 እና 46 መሰረት ባለስልጣኑ የማንኛውንም የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ታሪፍ ህጋዊነት ለመገምገም፣ ታሪፍ ለመወሰን እና ታሪፎችን ለመክለስ ተግባር ላይ የሚያውላቸው ህጎች እና የአሰራር ስርዓቶች ላይ ግልጽነትን መፍጠር፤
- 2) የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተር ታሪፍ መቀየር ወይም አዲስ ታሪፍ ማስቀመጥ ሲፈልግ ሊከተላቸው የሚገቡ ህጎች ላይ ግልጽነት መፍጠር፤
- 3) የቴሌኮሙኒኬሽን ኦፕሬተሮች ለአገልግሎቶቻቸው ህጋዊ ያልሆኑ ታሪፎችን እንዳይጠይቁ መከላከል፤

ነው።

4. የተፈጻሚነት ወሰን

- 1) ይህ መመሪያ ቴሌኮሙኒኬሽን፣ ኮሎኬሽን፣ እና መሠረተ ልማት መጋራት አገልግሎቶች ታሪፍ ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።
- 2) ይህ መመሪያ በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ውስጥ በሚገኙ ሁሉም የቴሌኮሙኒኬሽን አፕራተሮች ላይ ተግባራዊ ይሆናል። ይሁን እንጂ በግልጽ ሲመለከት የተወሰኑ ደንጋጌዎች አግባብ ባለው ገበያ ውስጥ ጉልህ ድርሻ ያለው አፕራተር ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ክፍል ሁለት

የባለሥልጣን ሚና

5. የባለሥልጣን ሚና

1) ባለሥልጣን፡

ሀ) የሁሉም የቴሌኮሙኒኬሽን አፕራተሮች ታሪፍ ህጋዊነትን ያረጋግጣል እንዲሁም ግልጽነታቸው እንዲጨምር ይሰራል፤

ለ) ህጋዊ ታሪፎችን ለመመዘን እና ለመወሰን የሚያስችሉ እና ክፍተኛ መተማመን የሚፈጥሩ ስታንዳርዶችን እና የአሰራር ስርአቶችን ይዘረጋል፤ እና፤

ሐ) የሁሉንም የቴሌኮሙኒኬሽን አፕራተሮች ታሪፍ ሕጋዊነት ለማረጋገጥ ከጊዜ ወደ ጊዜ ግምገማን ያደርጋል ፤ እንዳስፈላጊነቱም ለአገልግሎት የተቀመጡ ታሪፎችን ሕጋዊነታቸውን ለማረጋገጥ ቁጥጥር ያደርጋል።

2) ባለሥልጣን፡

ሀ) በአዋጁ አንቀጽ 45 (4) መሠረት ጉልህ የገበያ ድርሻ ያለው አፕራተር ያወጣው ማንኛውም ታሪፍ በባለስልጣን አስኪጸድቅ ድረስ ተፈጻሚነቱ እንዲዘገይ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

ለ) በራሱ ወይም በአንድ ወገን ጠያቂነት ጣልቃ በመግባት የአንድ የቴሌኮሙኒኬሽን አፕራተር ታሪፍ ህጋዊነትን ይወስናል፤

ክፍል ሦስት

የሕጋዊ ታሪፎች አጠቃላይ መርሆች

6. የሕጋዊ ታሪፎች አጠቃላይ መርሆች

- 1) በአዋጁ አንቀጽ 45(1) መሠረት ሁሉም የቴሌኮሙኒኬሽን አፕራተሮች የሚጠይቁት ክፍያ በተጠቃሚዎች ወይም በተጠቃሚ መደቦች መካከል አግባብ ያልሆነ አድልዎ የማይፈጥር ተገቢና ምክንያታዊ መሆን አለበት።
- 2) አገልግሎት ገዢ ስለ አንድ ጊዜ ክፍያ ፣ ስለ ተደጋጋሚ ክፍያዎች እና ቅናሾች ሙሉ መረጃ ሊኖረው ስለሚገባ ታሪፎች በይፋ ወይም በግልፅ መንገድ ሊገለፁ ይገባል።
- 3) ታሪፎች አንድ ምርት ወይም አገልግሎት ለማቅረብ መሰረታዊ ወጪዎችን ከግምት ውስጥ ማስገባት አለባቸው።
- 4) በተመሳሳይ ደምቦች እና ሁኔታዎች የሚሸጡ ተመሳሳይ የችርቻሮ አገልግሎቶች ታሪፎች በገዢዎች ወይም በገዢ መደቦች መካከል ተመሳሳይ መሆን አለባቸው።
- 5) ለራሱ እና ለሌላ አፕራተር ተመሳሳይ የጅምላ አገልግሎት የሚሰጥ በተወራድ የተቀናጀ አፕራተር በተመሳሳይ ደምቦች እና ሁኔታዎች አገልግሎቱን መስጠት አለበት።

ክፍል አራት

ቁጥጥር የሚደረግባቸው ታሪፎችን ፋይል ስለማድረግ እና ስለ ማፅደቅ

7. ቁጥጥር የሚደረግባቸው የችርቻሮ እና የጅምላ አገልግሎቶች ታሪፎችን ፋይል ስለማድረግ እና ማፅደቅ

- 1) የቴሌኮሙኒኬሽን አፕራተር ቁጥጥር የሚደረግበት አዲስ ታሪፍ ለማስተዋወቅ ወይም ቁጥጥር የሚደረግበትን ታሪፍ ለመለወጥ ሲፈልግ ይህን ለባለስልጣኑ የማሳወቅ እና አንዲጸድቅለት መጠየቅ አለበት። እንዲህ ዓይነቱ ማሳወቂያ በሚወጣው ታሪፍ ላይ መሰረታዊ ለውጥ በሚፈጥሩ በዋጋ ሊገለጹ በማይችሉ ውሎች ላይም ተፈጻሚ ይሆናል።
- 2) ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት የጽሑፍ ማስታወቂያ በተቀበለ በአሥራ አምስት (15) የሥራ ቀናት ውስጥ፡
  - ሀ) ታሪፉን ማፅደቅ፤
  - ለ) ውሳኔ ከመወሰኑ በፊት ማሳወቂያ ካቀረበው አካል ተጨማሪ መረጃን መጠየቅ፤ ወይም
  - ሐ) የቀረበውን ታሪፍ ውድቅ ማድረግ እና ውድቅ የተደረገበትን ምክንያት በጽሁፍ መግለጽ፤
 አለበት።

- 3) ማሳወቂያ ያቀረበ አካል ያቀረበው ታሪፍ በባለሥልጣኑ ካልፀደቀ በቀር ተግባራዊ ሊደረግ አይችልም።
- 4) ባለሥልጣኑ የቀረበውን ታሪፍ ለተጨማሪ አስር (10) የሥራ ቀናት ለመገምገም በማሰብ ማራዘም ይችላል።
- 5) ባለሥልጣኑ በአስራ አምስት (15) የሥራ ቀናት ጊዜ ወይም ተፈጻሚ የሚሆን ከሆነ በተራዘመው ጊዜ ውስጥ ማሳወቂያ ላቀረበው አካል መልስ ካልሰጠ ታሪፉ እንደፀደቀ ይቆጠራል።
- 6) አሳዋቂው አካል ታሪፉ ከፀደቀ ከሰባት (7) ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ የተፈቀደውን ታሪፍ በድረ-ገፁ ላይ ማተም አለበት።
- 7) ባለሥልጣኑ የቀረበውን ታሪፍ የማያፀድቅ ከሆነ የሚከተሉትን ማድረግ አለበት፡

ሀ) ለአሳዋቂው አካል የቀረበው ታሪፍ ተግባራዊ ሊሆን እንደማይችል ያሳውቃል፤ ወይም

ለ) በአዋጁ አንቀጽ 46 ፣ በዚህ መመሪያ እና በባለሥልጣኑ በጸደቁ ማናቸውም መመሪያዎች መሰረት ቁጥጥር የሚደረግባቸው ታሪፎችን ህጋዊነታቸውን ለማረጋገጥ ታሪፍ የመገምገም ሂደት ይጀምራል።

- 8) በዚህ መመሪያ ውስጥ የተመለከቱ የትኞችም ድንጋጌዎች ቢኖሩም፤ ቁጥጥር የሚደረግበት ታሪፍ በባለሥልጣኑ መጽደቁ በአዋጁ አንቀጽ 48 ላይ ያሉትን የፀረ-ውድድር አሠራሮችን ድንጋጌዎች ወይም ባለሥልጣኑ ያፀደቀውን ማንኛውንም መመሪያ ተግባራዊ ከማድረግ ነፃ አያደርግም።

ክፍል አምስት

የዋጋ አወጣጥ መርሆች

8. ቁጥጥር የሚደረግባቸው የጅምላ አገልግሎቶች ታሪፍ የዋጋ አወጣጥ መርሆች

- 1) ቁጥጥር የሚደረግባቸው የጅምላ ታሪፎች፦

ሀ) ዋጋ-ተኮር፤ እና

ለ) አድሎአዊ ያልሆኑ፤ መሆን አለባቸው።

- 2) ቁጥጥር የሚደረግበት የጅምላ ታሪፍ ዋጋ-ተኮር መሆኑን ለመገምገም ባለሥልጣኑ ፣

ሀ) ወደፊት ሊኖር የሚችል የወጪ ጭማሪ የዋጋ ዘዴ፤ ወይም

ለ) አግባብ ያለው የጅምላ ታሪፎች ዓለም አቀፍ ልምድን፤ ይጠቀማል።

3) ባለስልጣኑ ወደፊት ሊኖር የሚችል የወጪ ጭማሪ የዋጋ ዘዴን በመጠቀም ቁጥጥር የሚደረግበት የጅምላ ታሪፍ ሲገመገም የሚከተሉትን መርሆዎች ተግባራዊ ያደረጋል፡

ሀ) ወደፊት ሊኖሩ የሚችሉ ወጭዎች አንድ ውጤታማ የሆነ አፕሬተር የተወሰነ አገልግሎትን ለመስጠት የሚያወጣቸው ወጪዎች ናቸው።

ለ) የወጪ መሰረት የሚከተሉት የወጪ ዘዴዎችን በመጠቀም ይቀመጣል፡

i) ሙሉ ወጪዎች;

ii) በረጅም ጊዜ እየጨመረ የሚሄድ ወጪ ወይም

iii) የተደመረ በረጅም ጊዜ እየጨመረ የሚሄድ ወጪ፤ ይህም (የጋራ እና መደበኛ ወጪዎችን ያካትታል)

4) በአለም አቀፍ ተሞክሮዎች ላይ መሰረት በማድረግ ቁጥጥር የሚደረግበት የጅምላ ታሪፍ ሲገመገም ፤ ባለሥልጣኑ የሚከተሉትን ዳታዎች ጥቅም ላይ ያውላል፡

ሀ) የተመለከተውን አገልግሎት ታሪፍ ለመወሰን የፊት ምልክታ የዋጋ ጭማሪ ዘዴን የተጠቀሙ ሃገራት ; እና

ለ) ከኢትዮጵያ ጋር ምክንያታዊ በሆነ መልኩ ተቀራራቢነት ያላቸው ሃገራት።

5) ባለሥልጣኑ በንዑስ አንቀፅ (3) እና (4) ላይ የተመለከቱትን አማራጮች ተግባራዊ በማድረግ ቁጥጥር የሚደረግበትን የጅምላ ታሪፍ ለመገምገም የሚያስችል አስተማማኝ መረጃዎችን ማግኘት ካልቻለ እና፡-

ሀ) የጅምላ አገልግሎት አቅራቢ ስምምነት ውስጥ ካለው ከሌላኛው ወገን ተመጣጣኝ የሆነ የጅምላ አገልግሎት የሚቀበል ከሆነ፤ ወይም

ለ) ባለሥልጣኑ የማቻቻል ዘዴ ምክንያታዊ እንደሆነ ከወሰነ፤

የማቻቻል ዘዴ ተግባራዊ ሊያደርግ ይችላል፡-

6) አገልግሎቶቹን ለማቅረብ በሚወጡ ወጪዎች ወይም በሚጠበቁ ወጪዎች ምክንያት ካልሆነ በስተቀር የጅምላ አገልግሎት አቅራቢ በተመሳሳይ ውሎች እና ሁኔታዎች ስር ለሚቀርቡ ተመሳሳይ አገልግሎቶች የተለያዩ አፕሬተሮችን የተለያዩ ክፍያ የሚያስከፍል ከሆነ፤ ቁጥጥር የሚደረግበት ታሪፍ አግብብ ባልሆነ መልኩ አድሎዎ እንደፈጠረ ይቆጠራል።

7) የጅምላ አገልግሎትን የሚያቀርብ በተዋረድ የተቀናጀ አፕሬተር በስሩ ላለ የታችኛው ክዋኔ አገልግሎቱን የሚያቀርብበት ዋጋ በተመሳሳይ አገልግሎት ላይ ለተሰማሩ ሌላ አፕሬተሮች

ከሚያቀርብበት ዋጋ ያነሰ እንደሆነ፤ ቁጥጥር የሚደረግበት ታሪፍ አግባብ ባልሆነ መልኩ አድሎዎ እንደፈጠረ ይቆጠራል።

8) ባለስልጣኑ በዚህ አንቀጽ ንሁስ አንቀጽ 7 ላይ የተመለከተውን የጅምላ አገልግሎትን ለራስ ከማቅረብ ጋር የተገናኙ ወጪዎችን ለማስላት፤ በዚህ አንቀጽ ንሁስ አንቀጽ 3 ላይ የተመለከተውን የፊት ምልክታ ወጪ ጭማሪ ዘዴን ተግባራዊ ያደረጋል።

9. ቁጥጥር የሚደረግበት የችርቻሮ አገልግሎቶች የዋጋ ማውጫ መርሆች

1) ባለሥልጣኑ ፋይል የተደረገ ቁጥጥር የሚደረግበት የችርቻሮ ታሪፍ ሕጋዊነት ለማረጋገጥ ግምገማ ሲያከናውን ታሪፉ ከገበያ የማያስወጣ ሙከራን ወይም የህዳግ መጥበብ ሙከራን ማለፍ ይጠበቅበታል፤ በተጨማሪም አግባብ ባልሆነ መልኩ አድሎአዊ መሆን የለበትም።

2) ባለስልጣኑ የችርቻሮ ታሪፍ ከገበያ አስወጪ ነው ወይስ አይደለም የሚለውን ሲገመገም የሚከተሉትን ነጥቦች ግንዛቤ ውስጥ መክተት አለበት፦

ሀ) ለሚመለከተው አገልግሎት ወይም ጥቅል አገልግሎት የተቀመጠው ታሪፍ ከወጣበት ወጪ ያነሰ ነው ወይስ አይደለም። ታሪፉ ከወጣው ወጪ ጋር እኩል ወይም ከፍ ያለ ከሆነ፤ ከገበያ ማስወጫ ዋጋ ሙከራን አልፎል።

ለ) የቴሌኮሚኒኬሽን ኦፕሬተሩ ወቅታዊ የበጀት አመቱ ወጪ ወይም የሚገኝ ከሆነ ለቁጥጥር ስራ የወጣ ወጪ እንደ መረጃ ምንጭ በመወሰድ የአንድን አገልግሎት ወጪዎችን ያሰላል። እነዚህ ወጪዎች የተወሰዱት ካለፈው ዓመት ከሆኑ ለአገልግሎቱ የወጣው ወጪ ሲሰላ ምክንያታዊ የሆነ ማስተካከያ ይደረግበታል።

ሐ) የወጪውን መሠረት ለመወሰን ባለሥልጣኑ የሚከተሉትን የወጪ ተግባራዊ ያደርጋል፦

- i) ሙሉ ወጪ፤
- ii) በረዥም ጊዜ እየጨመረ የሚሄድ ወጪ ፤ ወይም
- iii) ተደማሪ እየጨመረ የሚሄድ ወጪ፤ ይህ የጋራ እና መደበኛ ወጪዎችን ያካትታል።

3) ባለስልጣኑ ቁጥጥር የሚደረግበት የችርቻሮ ንግድ የህዳግ ጥበት ሙከራን ያልፋል ወይስ አያልፍም የሚለውን ነጥብ በሚገመገምበት ወቅት፤ የሚከተሉትን ነጥቦች ግንዛቤ ውስጥ ያስገባል፦

ሀ) የሕዳግ ጥበት መኖሩን ይመዘናል፤

ለ) በችርቻሮ ታሪፍ እና የችርቻሮ አገልግሎት ለማቅረብ በሚያስፈልገው ወጪ መካከል ያለው ልዩነት አወንታዊ መሆኑን ይገመገማል። በችርቻሮ ታሪፍ እና የችርቻሮ

አገልግሎቱን ለመስጠት በሚወጣው ወጪ መካከል ያለው ልዩነት አውንታዊ ከሆነ፣ ታሪፉ የህዳግ ጥበት ሙከራን አንዳለፈ ይቆጠራል።

ሐ) የችርቻሮ አገልግሎት ወጪዎችን ለማስላት በጅምላ ንግድ ውስጥ የተገዙ አስፈላጊ ግብቶች ወጪ እና የታችኛው የችርቻሮ ወጪን ግንዛቤ ውስጥ በመክተት የሚሰላ ይሆናል።

መ) በተዋረድ የተቀናጀ አፕሬተር የታችኛው የችርቻሮ ወጪን እንደ ከታች ያለ ውጤታማ የሆነ ተወዳዳሪ አፕሬተር የችርቻሮ ወጪ አድርጎ በመውሰድ የችርቻሮ አገልግሎት አቅርቦት ወጪን ያሰላል።

ሠ) የቴሌኮሙኒኬሽን አፕሬተሩን ወቅታዊ የበጀት ዓመት ወጪ ወይም የሚገኝ ከሆነ የቁጥጥር ወጪዎችን እንደ ምንጭ በመጠቀም በተዋረድ የተቀናጀን አፕሬተር የታችኛው የችርቻሮ ወጪ ይሰላል። እነዚህ ወጪዎች የተወሰዱት ካለፈው ዓመት ከሆኑ ለአገልግሎቱ የወጣው ወጪ ሲሰላ ምክንያታዊ የሆነ ማስተካከያ ይደረግበታል።

- ረ)) የችርቻሮ ንግድ የወጪን መሠረት ለመወሰን ባለሥልጣኑ የሚከተሉትን የወጪ፡
  - i. ሙሉ ወጪ፤
  - ii. በረጅም ጊዜ እየጨመረ የሚሄድ ወጪ ፣ ወይም
  - iii. ተደማሪ በረጅም ጊዜ እየጨመረ የሚሄድ ወጪ፡ ይህ የጋራ እና መደበኛ ወጪዎችን ያካትታል።

10. ያልተገባ የዋጋ መድሎ

አገልግሎቶቹን ለማቅረብ በሚወጡ ወጪዎች ወይም በሚጠበቁ ወጪዎች ልዩነት ምክንያት ካልሆነ በስተቀር ማንኛውም የቴሌኮሙኒኬሽን አፕሬተር አግባብነት ባለው ገበያ ውስጥ በተመሳሳይ ውሎች እና ሁኔታዎች ለሚቀርቡ ተመሳሳይ አገልግሎቶች ተጠቃሚዎችን ወይም የተጠቃሚ መደብን የተለያየ ክፍያ ማስከፈል አይችልም።

ክፍል ስድስት

የታሪፍ ክለሳዎች

11. የታሪፍ ክለሳዎች

- 1) ባለስልጣኑ በአዋጁ አንቀጽ 46 መሰረት ፈቃድ ያለውን ማንኛውም የቴሌኮሙኒኬሽን አፕሬተር ታሪፍ የመቆጣጠር ወይም የመገምገም ስልጣን አለው።
- 2) ባለስልጣኑ በራሱ ተነሳሽነት ወይም ፍላጎት ባለው ማንኛውም አካል ጠያቂነት የቴሌኮሙኒኬሽን አፕሬተር ታሪፍ ህጋዊ መሆኑን ለማረጋገጥ ጉዳዩን የመመልከት ሂደት ሊጀምር ይችላል።

- 3) ባለስልጣኑ ታሪፍ የመከለስ ሂደት ለመጀመር ከወሰነ ክለሳው የጅምላ ንግድ ወይም የችርቻሮ ንግድን መሰረት በማድረግ በዚህ መመሪያ አንቀጽ 8 እና 9 ላይ የተመለከተ የዋጋ መርህን መከተል አለበት።
- 4) የዚህ አንቀጽ ንሁስ አንቀጽ 2 ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ባለሥልጣኑ ጉዳዩን የመመልከት ሂደት ለመጀምር ከወሰነ ፣ በአዋጁ ከአንቀጽ 35 እስከ 38 እንዲሁም ከዚህ በታች የተመለከቱ የአሰራር ስርዓቶች መሰረት በማድረግ ይሆናል፦

ሀ) ባለስልጣኑ የታሪፍ ግምገማን በማከናወን እና ታሪፍን በመወሰን ህጋዊነትን ለማረጋገጥ የቁጥጥር ሂደት መጀመሩን ፍላጎት ላላቸው አካላት የሕዝብ ማሳወቂያ በማውጣት ይገልጻል፤

ለ) ማሳወቂያው የመወያያ ነጥቦችን መያዝ ያለበት ሲሆን በዚህም የታሪፍ ክለሳው ለምን እንደሚከናወን እና ባለስልጣኑ ታሪፍ ህጋዊነትን እንዲላበስ ሊከተል ያለባው አካሄድ ምን እንደሆነ ማካተት አለበት።

ሐ) ማስታወቂያው ፍላጎት ያላቸው አካላት አስተያየታቸውን ፋይል ከማድረጊያ መስፈርት ጋር የሚያስገቡበት እና ለህዝባዊ ምክክር የሚቀርብበትን የጊዜን ርዝማኔ ማካተት አለበት።

መ) ባለሥልጣኑ ፍላጎት ላላቸው ወገኖች ምላሽ ለመስጠትና አስተያየቶችን ለማቅረብ ከአሥራ አምስት (15) ያላነሱ የሥራ ቀናት መስጠት አለበት።

ሠ) ባለሥልጣኑ ከሚመለከታቸው አካላት አስተያየቶችን ከተቀበለ በኋላ ለተቀበለው አስተያየቶች ምላሹን ከአሥራ አምስት (15) ባልበለጠ የሥራ ቀናት ውስጥ መስጠት አለበት በዚህም፦

- i) ለእያንዳንዱ አስተያየት መልስ በመስጠት የመጨረሻ ውሳኔ ያሳልፋል; ወይም
- ii) ለእያንዳንዱ አስተያየት መልስ ይሰጣል፤ አስፈላጊም ሲሆን የመጨረሻ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት ሁለተኛ የውይይት ነጥብ በማቅረብ ፍላጎት ያላቸው አካላት ከአሥራ አምስት (15) ባላነሱ የሥራ ቀናት ውስጥ አስተያየታቸውን እንዲሰጡ ያደርጋል።

ረ) ባለሥልጣኑ በራሱ ምርጫ የመጨረሻ ውሳኔ ከመስጠቱ በፊት ፍላጎት ካላቸው አካላት ከሁለት (2) ዙሮች በላይ አስተያየቶችን ሊቀበል ይችላል።

ሰ) ባለስልጣኑ ውሳኔውን በጽሑፍ መስጠት አለበት። ለውሳኔው መሰረት የሆኑት መሰረታዊ ምክንያቶችም በውሳኔው ውስጥ መካተት አለባቸው።

ክፍል ሰባት

የሂሳብ ደብተር መለያየት

12. የሂሳብ ደብተር መለያየት

- 1) ባለሥልጣኑ የጅምላ ሽያጭ አገልግሎት አቅራቢውን ለጅምላ ሽያጭ አገልግሎት አግባብነት ባለው ገበያ ውስጥ ጉልህ የገበያ ድርሻ እንዳለው ከወሰነ እና አገልግሎት ሰጪው የችርቻሮ አገልግሎት የሚሰጥ በተዋረድ የተቀናጀ አፕሬተር ከሆነ ከአገልግሎቱ ጋር የተያያዙ ገቢ እና ወጪዎችን መለየት እንዲቻል በሕግ ራሱን ችሎ እንደሚሰራ ከባኔያ የጅምላ ሽያጩን የተለየ የሂሳብ መዝገብ መያዝ አለበት።
- 2) ባለሥልጣኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተው የሂሳብ አያያዝ እንዴት ተግባራዊ መደረግ እንዳለበት የሚያሳይ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል።

ክፍል ስምንት

ታሪፎችን ለህዝብ ማሳወቅ

13. በባለሥልጣኑ ቁጥጥር የሚደረግባቸው ታሪፎች ህትመት

- 1) ባለስልጣኑ በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ አግባብነት ባላቸው ገበያዎች ምርት ላይ ጉልህ የገበያ ድርሻ አለው ብሎ የወሰነው የቴሌኮም አፕሬተር በድረገጹ ላይ ታሪፉን ማውጣት አለበት።
- 2) ባለስልጣኑ የጸደቁ ቁጥጥር የሚደረግባቸው ታሪፎችን የተመለከቱ በቂ እና ወቅታዊ የሆኑ ኢንፎርሜሽኖች በደረገጹ ላይ ያወጣል ወይም እንዲወጣ ያደርጋል።

ክፍል ዘጠኝ

ሕግ ማስፈጸም እና ሕግ ማክበር

14. ህግን ማክበር

ባለሥልጣኑ ቴሌኮሙኒኬሽን አፕሬተሮች የአዋጁን እና የዚህ መመሪያ ድንጋጌዎች ማክበራቸውን ይቆጣጠራል።

15. ሕግ ማስፈጸም

- 1) ባለስልጣኑ በዚህ መመሪያ፣ አዋጁ እና ባለስልጣኑ ያጸደቃቸውን መመሪያዎች መሰረት በማድረግ የቴሌኮሙኒኬሽን አፕሬተሩ የዚህን መመሪያ ድንጋጌዎች ጥሷል ብሎ ከወሰነ፣ በአዋጅ አንቀጽ 52 መሠረት እርምጃ የሚወስድ ሲሆን እርምጃው የገንዘብ ቅጣት ወይም ሁኔታዎችን ወደነበረበት መመለስ ሊሆን ይችላል።

2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ባለስልጣኑ የሚያስቀምጣቸው መፍትሄዎች እና ቅጣቶች በአዋጁ አንቀጽ 52(6) መሠረት ፈቃድ ስለመሰረዘ፣ እገዳ እና ሌሎች የአስተዳደር እርምጃዎች እና ቅጣቶች እንዲሁም የቅጣት መጠኖች ለመወሰን በወጣው የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ መሠረት ይሆናል።

ክፍል አስር
ልዩ ልዩ አቅርቦቶች

16. ሚስጥራዊነት

በዚህ መመሪያ መሠረት በቴሌኮሙኒኬሽን አፕሬተሮች የሚሰጥ መረጃ ሚስጥራዊ ከሆኑ፣ ባለስልጣኑ የመረጃውን ሚስጥራዊነት ለመጠበቅ ምክንያታዊ የሆኑ እርምጃዎችን መውሰድ አለበት።

17. የይግባኝ መብት

ባለስልጣኑ በዚህ መመሪያ መሠረት የሚሰጠው ማንኛውም ውሳኔ ወይም ትዕዛዝ በአዋጁ አንቀጽ 38 እና 39 መሠረት መልሶ ሊታይ እና ይግባኝ ሊጠየቅበት ይችላል።

18. ማሻሻያ

ባለስልጣኑ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በማንኛውም ጊዜ ፈቃድ ለተሰጣቸው አገልግሎት ሰጪዎች አስቀድሞ በማሳወቅ እና በአዋጁ መሠረት ከባለድርሻ አካላት ጋር በመወያየት ይህንን መመሪያ ሊያሻሽል ይችላል።

19. መመሪያው ስለሚጸናበት ጊዜ

ይህ መመሪያ ከሐምሌ 2 ቀን 2013 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

አዲስ አበባ ሐምሌ 2 ቀን 2013 ዓ.ም

ኢንጂነር ባልቻ ሬባ
ዋና ዳይሬክተር
የኢትዮጵያ ኮሙኒኬሽን ባለሥልጣን